

ADVOKATFIRMAET SCHJØDT AS
v/advokat Olav Kolstad
Postboks 2444 Solli
0201 OSLO

Lyoness - varsel om vedtak med pålegg om stans av virksomheten i Norge

Vi viser til tidligere korrespondanse i saken og sist til deres brev av 3. januar 2018.

Lotteritilsynet har i tilsynssak om Lyoness vurdert om virksomheten er et ulovlig pyramidelignende omsetningssystem der det ytes vederlag for å få mulighet til å oppnå inntekter som særlig skyldes at andre verves til systemet, og ikke salg eller forbruk av varer, tjenester eller andre ytelser jf. lotteriloven § 16 andre ledd.

Lotteritilsynets konklusjon er at Lyoness sin virksomhet i Norge er et ulovlig pyramidelignende omsetningssystem etter lotteriloven § 16 andre ledd.

Lotteritilsynet har i vurderingen lagt særlig vekt på at norske deltakere i Lyoness ikke mottar eller forbruker varer, tjenester eller andre ytelser fra omsetningssystemet som motsvarer verdien av det som blir betalt når de betaler for disse. Deltakernes innbetalinger til Lyoness er som følge av dette å anse som vederlag for å delta i et pyramidelignende omsetningssystem. Inntektene til selskapet og den enkelte deltaker kommer i hovedsak fra verving av nye deltakere og deres innbetalinger til Lyoness, og ikke salg eller forbruk av varer, tjenester eller andre ytelser.

På bakgrunn av dette varsler Lotteritilsynet om at vi vil fatte vedtak med pålegg om stans av Lyoness sin virksomhet i Norge. Vedtaket er rettet mot Lyoness Europe AG og Lyoness Norway AS, men vil også omfatte alle norske deltakere og lojalitetsbedrifter i omsetningssystemet.

Frist for å inngi innvendinger mot det vedtak som er varslet eller grunnlaget for vedtaket settes til fire uker.

Bakgrunn

Lotteritilsynet gjennomførte tilsyn med Lyoness sin virksomhet i Norge i 2014. I tilsynsrapporten av 16. september 2014 ble det konkludert med at Lyoness Norway AS og Lyoness Europe AG i 2012 og 2013 hadde drevet et ulovlig pyramidelignende omsetningssystem i Norge. I vurderingen la Lotteritilsynet til grunn at selskapets inntekter fra delbetaling av gavekort i realiteten var å anse som verveinntekter, og at mer enn 50 % av selskapets inntekter i Norge kom fra denne virksomheten. Det ble

likevel ikke reagert mot virksomheten fordi Lyoness fremla dokumentasjon som Lotteritilsynet da vurderte slik at selskapet ikke lenger drev ulovlig på det tidspunkt da tilsynet ble avsluttet.

Like etter at tilsynet var avsluttet opplyste Lyoness til Lotteritilsynet at de hadde endret organiseringen av virksomheten og at de hadde opprettet en ny avdeling kalt Lyconet. Ifølge Lyoness innebar endringen at den forretningsmessige driften av virksomheten i Lyoness ble skilt ut og flyttet over til Lyconet. Lotteritilsynet ble informert om endringen men godkjente aldri selskapet da en slik godkjenningssystem ikke eksisterer. Lotteritilsynet fant på dette tidspunkt heller ikke grunnlag for å foreta noen ny vurdering av Lyoness. Senere introduserte Lyoness rabattkuponger og kundestykker som nye produkter som deltakerne i Lyconet-delen av virksomheten kunne omsette i sitt nettverk.

Fra sommeren 2016 registrerte Lotteritilsynet en stor økning i antallet henvendelser om Lyoness sin virksomhet i Norge. Lotteritilsynet mottok tips fra deltakere, familie og venner til deltakere og personer som hadde blitt forsøkt vervet, om at Lyoness var et pyramidespill. På bakgrunn av dette sendte Lotteritilsynet den 23. november 2016 brev til Lyoness Norway AS med informasjon om regelverket og forbudet mot pyramidespill og pyramidelignende omsetningssystem.

Lotteritilsynet mottok svar på dette brevet 29. november 2016 fra Lyoness Norway AS ved daværende administrerende direktør Ken Milian Kristensen. I brevet ble det opplyst at selskapet var godt kjent med pyramidebestemmelsen i lotteriloven § 16. Det ble videre opplyst at tipsene Lotteritilsynet hadde mottatt var basert på misforståelser.

Etter å ha mottatt omtrent 50 nye henvendelser om Lyoness siden sommeren 2016, inkludert de som hadde gjennomført pyramidetesten på Lotteritilsynets nettsider, sendte Lotteritilsynet den 6. april 2017 nytt brev til Lyoness Norway AS ved ny administrerende direktør Claes Gunnar Martin Gunnarson. I brevet ble Lyoness informert om tipsene vi hadde mottatt og innholdet i disse, og Lyoness Norway AS ble anmodet om å avklare og redegjøre for de påstander og opplysninger som fremgikk av tipsene. I brevet ble det gitt en regelorientering og vist til Lotteritilsynets tilsynsrapport av 16. september 2014.

Lotteritilsynet mottok svarbrev fra Lyoness Norway AS og Lyoness Europe AG v/advokat Olav Kolstad den 30. mai 2017. I svarbrevet ble det vist til at tipsene Lotteritilsynet hadde mottatt måtte være basert på feil oppfatning av Lyoness sin virksomhet. Innholdet i tipsene ble ikke kommentert nærmere, og det ble isteden gitt en redegjørelse av Lyoness sin virksomhet.

Lotteritilsynet sendte nytt brev til Lyoness Norway AS og Lyoness Europa AG v/advokat Olav Kolstad 14. august 2017. I brevet opplyste Lotteritilsynet at vi på bakgrunn av mottatte tips vurderte å reagere mot selskapets virksomhet i Norge da denne i realiteten fremstod som et ulovlig pyramidelignende omsetningssystem etter lotteriloven § 16 andre ledd. I brevet presiserte vi at det er den faktiske virksomheten til Lyoness i Norge som er gjenstand for Lotteritilsynets vurdering av selskapet i forhold til pyramidebestemmelsen i lotteriloven § 16 andre ledd, og ikke den internasjonale virksomheten slik denne objektivt sett er tenkt å fremstå. I vårt brev ble det vist til forarbeidene til pyramidebestemmelsen, Ot.prp. nr. 97 (2004-2005) «Om lov om endringer i lov 24. februar 1995 nr. 11 om lotterier m.v. pkt. 8.1.2 og følgende. Lotteritilsynet opplyste at vi på bakgrunn av tipsene som var mottatt fant grunnlag for å vurdere å reagere mot Lyoness Norway AS og Lyoness Europe AG for å drive virksomhet i Norge i strid med pyramidebestemmelsen i lotteriloven § 16.

Lotteritilsynet mottok svarbrev fra Lyoiness Norway AS og Lyoiness Europe AG v/advokat Olav Kolstad 31. august 2017. Brevet inneholdt en lovlighetsvurdering av Lyoiness opp mot pyramidebestemmelsen i lotteriloven § 16. Videre ble det anført at tipsene ikke hadde relevans for det rettslige spørsmålet. Det ble også pekt på den enkelte deltaker som ansvarlig for eventuelle brudd på regelverket.

Redegjørelsen svekket ikke Lotteritilsynets grunnlag for å vurdere om Lyoiness var et ulovlig pyramidelignende omsetningssystem. Den 6. oktober 2017 sendte derfor Lotteritilsynet brev til Lyoiness Europe AG og Lyoiness Norway AS v/advokat Olav Kolstad med krav om at selskapet dokumenterte at deres inntekter fra virksomheten i Norge i hovedsak kom fra salg eller forbruk av varer, tjenester eller andre ytelser, og ikke fra verving av deltakere, jf. lotteriloven § 16 tredje ledd. Lotteritilsynet hadde da i perioden fra sommeren 2016 og frem til oktober 2017 mottatt om lag 90 tips om Lyoiness. Fra januar 2017 og til oktober 2017 hadde 250 søkt informasjon om Lyoiness via pyramidetesten på Lotteritilsynets nettsider.

Lotteritilsynet mottok svarbrev 15. november 2017 fra Lyoiness v/advokat Olav Kolstad med opplysninger om Lyoiness sine inntekter fra ulike omsetningstyper. Lotteritilsynet kunne ikke se å ha mottatt dokumentasjon som bedt om og informerte Lyoiness v/advokat Olav Kolstad om dette i brev av 20. november 2017. Det ble også gjennomført møte i sakens anledning den 22. november 2017 og Lotteritilsynet ba da om ytterligere opplysninger og dokumentasjon. Lotteritilsynet mottok opplysninger og dokumentasjon for deler av de etterspurte tallene den 1. desember 2017. Lotteritilsynet mottok ytterligere innspill til saken fra Lyoiness v/advokat Olav Kolstad den 3. januar 2018.

Om Lyoiness

Lyoiness er et omsetningssystem som opererer i flere land i verden gjennom selskapet Lyoiness Europe AG. I Norge driftes virksomheten av Lyoiness Norway AS, som er et datterselskap og serviceselskap for Lyoiness Europe AG. Gjennom Lyoiness blir norske personer og bedrifter tilbudt medlemskap og ulike medlemsfordeler gjennom omsetningsdelene CashBack World og Lyconet.

I omsetningsdelen CashBack World blir medlemmene tilbudt et fordelskort som skal gi en prosentandel av kjøpesummen tilbake fra egne og vervede deltakeres handel hos bedrifter som har inngått avtale med Lyoiness om å være lojalitetsbedrift.

I omsetningsdelen Lyconet blir deltakerne tilbudt å være markedsførere for Lyoiness. Markedsførerne skal ifølge Lyoiness bidra til å øke omsetningen til Lyoiness gjennom kjøp og salg av produkt og verving av nye deltakere og lojalitetsbedrifter. Lyoiness anser markedsførerne som selvstendig næringsdrivende. Ifølge Lyoiness er alle markedsførerne i Lyconet også medlemmer av CashBack World.

Inntektene til Lyoiness og den enkelte deltaker i omsetningssystemet kommer delvis fra salg av varer, tjenester eller andre ytelser hos lojalitetsbedriftene. Ifølge Lyoiness mottar selskapet kommisjon fra lojalitetsbedriftene basert på deltakernes kjøp av varer, tjenester eller andre ytelser fra disse bedriftene. Deler av denne kommisjonen blir utbetalt eller tilgodeskrevet deltakere som handler hos lojalitetsbedriftene. Dette i form av Cashback, Vennskapsbonus, Shoppingpoints og Re-cash.

I tillegg har Lyoiness og den enkelte deltaker i omsetningssystemet inntekter fra salg eller forbruk av Lyoiness sine egne produkt. Dette omfatter salg av rabattkuponger og andeler i kundeskyer,

markedsføringsmateriell, seminarer og arrangementer fra Lyoness. Ifølge Lyoness er inntekter fra salg eller forbruk av Lyoness sine egne produkter forbeholdt selskapet selv og de deltakere som har status som markedsførere.

Lyoness har opplyst at det er gratis å bli deltaker i CashBack World og Lyconet, men at de fleste som blir markedsførere i Lyconet også kjøper rabattkuponger.

Av opplysningene i saken fremgår det at Lyoness sine inntekter fra salg av varer, tjenester eller andre ytelser hos lojalitetsbedriftene og egne produkter inngår i et bonus- og provisjonssystem der deltakerne skal få utbetalt penger og bli godskrevet shoppingpoints basert på egen og vervede deltakeres omsetning. Størrelsen på utbetalingene og antall shoppingpoints som blir godskrevet beror på antall deltakere og omsetningen i nettverket. Omsetningssystemet er også organisert slik at deltakerne kan oppnå ulike nivåer basert på opptjente bonuser- og provisjoner. De som har oppnådd høyest nivå i Lyoness har de høyeste inntektene i omsetningssystemet.

Nøkkeltall for Lyoness sin virksomhet i Norge

Ifølge Lyoness hadde selskapet 152 518 norske deltakere i oktober 2017. Av disse var 16 600 markedsførere i Lyconet-delen av Lyoness. På samme tid var det ifølge Lyoness omtrent 1 000 små og mellomstore norske bedrifter som hadde inngått avtale med Lyoness om å være lojalitetsbedrift. Lyoness har opplyst at omsetningen i lojalitetsbedriftene i Norge 2016 var på omtrent 169 600 000 kr.

I brev av 6. oktober 2017 krevde Lotteritilsynet at Lyoness dokumenterte at deres inntekter fra virksomheten i Norge i særlig grad kom fra salg eller forbruk av varer, tjenester eller andre ytelser og ikke at andre verves til systemet jf. lotteriloven § 16 tredje ledd. Konkret ble Lyoness Europe AG og Lyoness Norway AS bedt om å legge frem følgende dokumentasjon til Lotteritilsynet for sin virksomhet i Norge:

- Regnskapstall for 2016
- Siste avlagte perioderegnskap i 2017
- Dokumentasjon på omsetningen i selskapet splittet på omsetningstype (Cashback World, rabattkuponger, kundeskyer, markedsføringsmateriell, tilstelninger og seminar m.m.)
- Dokumentasjon på forbruk av rabattkuponger og andre betalte medlemsfordeler for 2016 og fra 1. januar til 1. oktober 2017

Lyoness har i brev av 15. november og 1. desember 2017 opplyst og delvis dokumentert at selskapet i 2016 hadde følgende omsetning i Norge:

Omsetningstype	NOK
Kommisjon fra lojalitetsbedrifter	15 446 279
Drift av CRM-system for lojalitetsbedriftene	3 903 521
Salg av rabattkuponger	112 773 224
Salg av andeler i kundeskyer	54 167 850
Salg av mobile gavekort	30 637 874
Salg av seminar og arrangement	6 090 880
Salg av markedsføringsmateriell	2 849 587
Totalt	225 869 215

Med bakgrunn i mottatte tall legger Lotteritilsynet til grunn at Lyoness hadde omtrent **225 900 000 kr** totalt i inntekt fra Norge i 2016. Av disse var omtrent **19 400 000 kr** inntekt knyttet til lojalitetsbedriftenes salg av varer, tjenester eller andre ytelser til deltakerne og bruk av Lyoness sitt kundesystem (CRM-system). Omtrent **206 500 000 kr** av inntektene til Lyoness kom fra selskapets salg av rabattkuponger, andeler i kundeskyer, gavekort, markedsføringsmateriell og seminarer til deltakerne.

Lyoness har også opplyst at Lyoness Europe AG har betalt Lyoness Norway AS 15 314 571 kr i 2016 for de tjenester selskapet har utført for Lyoness Europe AG, blant annet kundeservice. I tillegg har de opplyst at de har hatt omsetning på 2 820 380 kr på andre Lyconet-tjenester. Lyoness har også opplyst at de har hatt 11 078 692 kr i inntekt fra salg av startpakker, seminarer og markedsføringsmateriell. For Lotteritilsynet er det uklart om inntekten på 11 078 692 kr delvis inngår eller kommer i tillegg til de summer som er oppgitt som inntekt fra salg av markedsføringsmateriell og seminarer som vist til i tabellen ovenfor, og denne inntekten er derfor ikke tatt med i den videre vurdering. Det samme gjelder betaling for tjenester mellom Lyoness Europe AG og Lyoness Norway AS som Lotteritilsynet ikke anser som en inntekt men kun en overføringen av penger mellom selskapene.

Lyoness har opplyst at selskapet i 2016 og frem til i dag har betalt ut 29 887 388 kr totalt til norske deltakere, der 7 104 526 kr kommer fra Cashback og Vennskapsbonus og resterende 22 785 006 kr fra Re-cash. Slik Lotteritilsynet forstår det er utbetalingen av Cashback og Vennskapsbonus knyttet til deltakernes bruk av fordelskortet i lojalitetsbedriftene, og Re-cash er knyttet til bruk av kjøpte rabattkuponger, andeler i kundeskyer og gavekort fra Lyoness. Omregnet per år innebærer dette at deltakerne i Lyoness i 2016 fikk godskrevet eller utbetalt omtrent 11 400 000 kr i Re-cash samme år som det ble omsatt rabattkuponger, andeler i kundeskyer og gavekort fra Lyoness på 197 500 000 kr. Lyoness har ikke lagt frem oppdaterte tall for 2017, men Lotteritilsynet antar ut fra sakens opplysninger at forholdet mellom de ulike omsetningsstypene ikke har endret seg vesentlig.

Lyoness har også lagt frem opplysninger om hvilke inntekter enkelte deltakere i Lyoness hadde i 2016 som følge av opptjente bonuser og provisjoner i omsetningssystemet. Dette etter at Lotteritilsynet sendte brev til disse deltakerne med krav om at de fremla dokumentasjon på at inntektene deres i særlig grad skyldes salg eller forbruk av varer, tjenester eller andre ytelser eller andre ytelser og ikke at andre verves til systemet, jf. lotteriloven § 16 tredje ledd.

Lotteritilsynet har ikke mottatt regnskapet for 2016 og siste avlagt perioderegnskap for 2017 for Lyoness Europe AG og Lyoness Norway AS som krevd. Lotteritilsynet har gjentatte ganger bedt Lyoness om en nærmere dokumentasjon og forklaring på tallene som er fremlagt, men har kun mottatt dette for deler av tallene. For Lotteritilsynet er det uklart hvor stor del av omsetningen hos lojalitetsbedriftene som er knyttet til bruk av fordelskortet som Lyoness tilbyr. Lyoness har heller ikke lagt frem dokumentasjon som viser hvor mye penger som faktisk er utbetalt i rabatt fra faktisk salg eller forbruk av varer, tjenester eller andre ytelser hos norske lojalitetsbedrifter knyttet til bruk av betalte rabattkuponger og andre medlemsfordeler.

Nærmere om mottatte tips

Lotteritilsynet har siden 2011 mottatt svært mange henvendelser med tips og spørsmål om Lyoness er et pyramidespill. Tipsene dannet grunnlag for at Lotteritilsynet gjennomførte tilsyn med Lyoness i 2014. Lotteritilsynet mottok også tips etter 2014, men da i et mer begrenset omfang. Fra sommeren 2016 registrerte Lotteritilsynet en økning i antall henvendelser, og fra 1. juni 2016 og frem til 1. januar 2018 har Lotteritilsynet mottatt omtrent 130 skriftlige henvendelser, der de fleste er tips om at Lyoness er et ulovlig pyramidespill. I tillegg har 530 testet om Lyoness er et pyramidespill via pyramidetesten på Lotteritilsynets nettsider i perioden fra 1. januar 2017 og frem til 1. januar 2018 – <https://lottstift.no/pyramide/sjolvtest-pyramide-intro/>. Lyoness er således det selskapet flest søker informasjon om fra Lotteritilsynet i henhold til pyramidebestemmelsen, og slik var det også før Lotteritilsynet tilskrev selskapet 23. november 2016.

Ifølge flere tips som Lotteritilsynet har mottatt tilbyr Lyoness nordmenn å delta i et pyramidelignende omsetningssystem der de mot et vederlag får mulighet til å oppnå inntekter ved å verve nye medlemmer. Flere av tipserne opplyser at det i hovedsak er rekruttering av nye deltakere og deres innbetalinger som generer inntekter i systemet og ikke salg eller forbruk av varer, tjenester eller andre ytelser.

Lotteritilsynet har fått opplyst at flere deltakere betaler fra kr 400, kr 800 og kr 1 200 fast per måned til Lyoness. Videre har vi fått opplyst at det er foretatt innbetalinger fra enkeltpersoner på opptil kr 2 000 000 for kjøp av rabattkuponger og andeler i kundeskyer. Noen har også tatt opp lån for å finansiere disse innbetalingene. De fleste som har tipset oss om kundeskyene sier de har fått opplyst at de vil få tilbakebetalt ti ganger så mye om tre år.

Mange av de som foretar innbetalingene opplyser at de ikke mottar noen varer, tjenester eller andre ytelser som de kan bruke. Enkelte opplyser også at rabattkupongene og kundeskyene som tilbys i systemet i realiteten er betaling for å delta i det pyramidelignende omsetningssystemet. Noen sier de på bakgrunn av opplysninger som er gitt på vervemøter har oppfattet innbetalingene som en sparing eller investering.

På spørsmål fra tipserne om hva som finansierer utbetalingene som blir lovet, opplyser representanter for Lyoness at disse delvis kommer fra salg av varer, tjenester og andre ytelser hos lojalitetsbedriftene, men at det meste kommer fra deltakeres kjøp av rabattkuponger og andeler i kundeskyer.

De fleste som har tipset Lotteritilsynet om Lyoness opplyser at inntrykket de sitter igjen med etter vervemøtene er at det er verving av nye deltakere og deres innbetalinger til Lyoness som genererer mest inntekter til selskapet og deltakerne, og ikke salg eller forbruk av varer, tjenester eller andre ytelser. I denne sammenheng blir det vist til at representanter fra Lyoness opplyser at det er viktig å få vervet andre personer til å gjøre de samme innbetalingene for da vil en få utbetalt det tidobbelte per måned om noen år.

Lotteritilsynet har også mottatt tips om at det foregår rekruttering av deltakere helt ned i 18-19 års alderen som plasserer sparepengene sine i dette systemet, og som tar opp lån. Lotteritilsynet er blitt kontaktet av flere bekymrede foreldre som opplyser at barna deres har sluttet på skolen og i arbeid for å delta i Lyoness. Vi har også mottatt flere henvendelser med opplysninger om at deltakelse i Lyoness har ødelagt relasjoner i familier og mellom venner. Enkelte har også tatt kontakt med Hjelpelinjen for spilleavhengige for å søke hjelp for å komme seg ut av Lyoness.

I flere av tipsene vi har mottatt blir det hevdet at Lyoness holder vervemøter der de gir feilaktig og villedende informasjon om virksomheten i selskapet og bedriftene de samarbeider med. Blant annet opplyser enkelte av tipserne at Lyoness ikke har direkte samarbeidsavtale med alle bedriftene som de viser til på vervemøter, og at de ikke betaler ut noen rabatt til deltakerne, men kun gir disse et tilgodehavende de kan bruke å handle for. Lotteritilsynet har også mottatt informasjon om at noen representanter for Lyoness i Norge opplyser at selskapet er godkjent av Lotteritilsynet. Enkelte opplever også vervemøtene som aggressive, og at de klassiske triksene som kjennetegner pyramidespill som «nå må du skynde deg, snart forsvinner muligheten» benyttes.

Lovgrunnlag

Lotteritilsynet skal føre kontroll med at bestemmelser som er gitt i eller i medhold av lotteriloven blir overholdt, jf. lotteriloven § 4.

Det følger av lotteriloven § 16 første ledd at det er forbudt å opprette, drive, delta i eller utbre pyramidespill eller lignende system. Som omfattet av forbudet regnes ethvert system der det ytes vederlag for å få mulighet til å oppnå inntekter som bare følger av at andre verves til systemet.

Videre følger det av § 16 andre ledd at forbudet i første ledd også omfatter pyramidelignende omsetningssystem der det ytes vederlag for å få mulighet til å oppnå inntekter som særlig skyldes at andre verves til systemet, og ikke salg eller forbruk av varer, tjenester, eller andre ytelser. Ifølge forarbeidene til lotteriloven § 16, Ot.prp.nr. 97 (2004-2005), vil inntekten særlig skyldes at andre verves til systemet dersom mer enn 50 % av inntekten i systemet stammer fra verving.

Lotteriloven § 16 andre ledd er utformet i samsvar med EUs rammedirektiv 2005/29/EF om urimelig handelspraksis. I direktivets Bilag I punkt 14 er det fastsatt at «*Å etablere, drive eller markedsføre en pyramideordning der en forbruker betaler et vederlag for mulighet til å oppnå kompensasjon som primært stammer fra andre forbrukere som trer inn i systemet, snarere enn fra salg eller forbruk av produkter*», skal anses som urimelig handelspraksis.

EUs rammedirektiv 2005/29/EF om urimelig handelspraksis bygger på en totalharmonisering som innebærer at det innenfor direktivets virkeområde ikke skal utformes regler som gir svakere forbrukervern eller strengere regler for de næringsdrivende enn direktivet gir anvisning på.

Forbudet mot pyramidespill og pyramidelignende omsetningssystem er satt for å beskytte forbrukerne. I EUs rammedirektiv 2005/29 EF artikkel 1 fremgår at «*Formålet med dette direktiv er å bidra til at det indre marked fungerer tilfredsstillende, og å oppnå et høyt nivå av forbrukervern gjennom tilnærming av medlemsstatenes lover og forskrifter om urimelig handelspraksis som skader forbrukernes økonomiske interesser.*» Av forarbeidene til lotteriloven § 16, Ot.prp. nr. 97 (2004-2005) pkt. 2.1 fremgår at det er en alminnelig enighet om at pyramidespill og pyramidelignende omsetningssystem ikke tjener noen legitime formål og derfor bør forbys. Slike arrangementer er uten vesentlig reelt innhold bortsett fra omfordeling av verdier blant deltakerne i systemet. Det oppstår lett økonomiske og sosiale problemer for deltakerne. Ofte skjer rekruttering blant familie og venner og ikke sjeldent er unge mennesker involvert.

Det fremgår av forarbeidene til lotteriloven § 16, Ot.prp. nr. 97 (2004-2005) «Om lov om endringer i lov 24. februar 1995 nr. 11 om lotterier m.v.» pkt. 8.1.2 at det er det reelle innholdet i virksomheten som skal

legges til grunn for vurderingen av om selskapet er et pyramidespill og ikke betegnelsen til arrangementet. Dette er også lagt til grunn i rettspraksis i Plex-Play dommen i Rt-2009-1601 og World Ventures-dommen avsagt av Oslo tingrett den 27. september 2016 (saksnummer 15-202315TVI-OTIR/05). World Ventures-dommen er påanket og er ikke rettskraftig.

Av forarbeidene til lotteriloven § 16, Ot.prp.nr. 97 (2004-2005), fremgår at regelen er ment å klargjøre forbudet mot pyramidespill og trekke en tydeligere grense mellom lovlige og ulovlige pyramidelignende omsetningssystem. Flere ulovlige pyramidespill er i dag kamuflert som Multi-level marketing (MLM)/nettverksvirksomheter og lovgiver ønsker med lotteriloven § 16 å forhindre de arrangementer der pyramideeffekten er et fremtredende element i virksomheten. Denne pyramideeffekten oppstår når deltakerne betaler for deltakerstatus og deres økonomiske gevinst er avhengig av stadig vekst i antall deltakere, jf. punkt 8.1.2 i forarbeidene.

Videre fremgår det av forarbeidene at lotteriloven § 16 bevisst er utformet med vurderingsbestemte og ikke deskriptive kriterier. Bakgrunnen for dette er at ulovlige pyramidelignende omsetningssystem ofte kjennetegnes ved en stor tilpasningsdyktighet til myndighetenes reguleringer, ved at det foretas endringer som ikke representerer vesentlige endringer i realiteten, samtidig som markedsføringen «skreddersys» for å gå klar av forbudsregelens rekkevidde. En forbudsregel som detaljert beskriver gjerningsinnholdet vil i tillegg til å være i strid med EU-direktivets bestemmelser, lett bli gjenstand for tilpasning og dermed raskt bli foreldet. Lotteriloven § 16 vil slik den er utformet gi den nødvendige åpenhet og fleksibilitet slik at det blir det reelle forhold i virksomheten og ikke betegnelsen på arrangementet som legges til grunn i vurderingen.

Ved brudd på lotteriloven § 16 kan Lotteritilsynet gi selskapet og den enkelte deltaker i selskapet pålegg om å rette eller stanse den ulovlige virksomheten, jf. lotteriloven § 14a. I tillegg kan Lotteritilsynet med hjemmel i lotteriloven §§ 14b og 14c ilegge administrative forelegg og tvangsmulkt til den som innen en fastsatt frist unnlater å etterkomme pålegget.

Etter forvaltningsloven § 42 kan underinstansen, klageinstansen eller annet overordnet organ beslutte at et vedtak med pålegg om å rette eller stanse den ulovlige virksomheten ikke skal iverksettes før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Parten kan be instansen om å få utsatt iverksettelse vurdert.

Ved brudd på lotteriloven § 16 kan Lotteritilsynet også kreve skriftlig bekreftelse fra overtrederen på at overtredelse av første og andre ledd skal opphøre, jf. lotteriloven § 16 fjerde ledd.

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer lotteriloven § 16 kan straffes med bøter eller fengsel inntil tre år, jf. lotteriloven § 17.

Lotteritilsynets vurdering

Lotteritilsynet har på bakgrunn av antall mottatte tips i 2016 og 2017 og innholdet i disse funnet grunnlag for å vurdere Lyonesse sin virksomhet i Norge opp mot lotteriloven § 16 andre ledd.

Etter lotteriloven § 16 andre ledd jf. første ledd er det forbudt å opprette, drive, delta i eller utbre pyramidelignende omsetningssystem der det ytes vederlag for å få mulighet til å oppnå inntekter som særlig skyldes at andre verves til systemet, og ikke salg eller forbruk av varer, tjenester eller andre ytelser.

Ordlyden i lotteriloven § 16 andre ledd, rettspraksis og forarbeidene til bestemmelsen legger til grunn at det inngår fire elementer i vurderingen av om en virksomhet er et ulovlig pyramidelignende omsetningssystem:

- Det må foreligge et pyramidelignende omsetningssystem
- Det må ytes vederlag for å få deltakerstatus
- Det må foreligge mulighet for å oppnå inntekt ved at andre verves til omsetningssystemet
- Inntekten må i særlig grad skyldes at andre verves til systemet og ikke salg eller forbruk av varer, tjenester eller andre ytelser

Lotteritilsynet har i sin vurdering av Lyoness sett samlet på den faktiske virksomheten som Lyoness Europe AG, Lyoness Europe AS og deres representanter driver i Norge. I denne sammenheng vises til forarbeidene til lotteriloven § 16, Ot.prp.nr. 97 (2004-2005) hvor det fremgår at det er det reelle innholdet i virksomheten som er gjenstand for vurdering og ikke betegnelsen på arrangementet. Etter Lotteritilsynets vurdering innebærer dette at tilsynsmyndigheten i sin vurdering av om en virksomhet er et ulovlig pyramidelignende omsetningssystem skal legge avgjørende vekt på hvordan virksomheten rent faktisk er innrettet og ikke hvordan den formelt sett og etter avtalegrunnlaget er tenkt å fremstå. Dette er også i samsvar med ordlyden i lotteriloven og EU-direktivet, samt omgåelseshensynet som disse tar høyde for å ivareta. Lotteritilsynet finner ikke at loven og EU-direktivet gir grunnlag for å vurdere virksomheten som drives av selskapet og den enkelte deltaker hver for seg. Det fritar ikke selskapet fra ansvar for brudd på pyramidebestemmelsen at de har inngått avtale med deltakerne som innebærer en total ansvarsfraskrivelse fra den virksomhet disse driver.

Lotteritilsynet legger til grunn at lotteriloven § 16 kommer til anvendelse på Lyoness sin virksomhet i Norge. Lotteriloven § 16 andre ledd er etter sin ordlyd ikke begrenset til å kun komme til anvendelse overfor tradisjonelle MLM-systemer med direktesalg av varer, men vil også omfatte virksomhet som omsetter andeler i selskapet og ulike medlemsfordeler. Dette er også lagt til grunn i rettspraksis gjennom Plex-Play-dommen og World Ventures-dommen. Lotteritilsynet finner også grunn til å bemerke at de andre medlemsfordelsprogrammene som Lyoness sammenligner seg med som Coop, SatsElixia bonus og A-kortet til Aftenposten ikke selges i et pyramidelignende omsetningssystem, og at lotteriloven § 16 derfor ikke kommer til anvendelse på disse.

Lotteritilsynet legger videre til grunn at lotteriloven § 16 kommer til anvendelse på hele Lyoness sin virksomhet i Norge, også for omsetningsdelen Lyconet. Virksomheten til Lyoness retter seg mot forbrukere, og Lotteritilsynet finner ikke holdepunkter i lovens ordlyd, EU-direktivet eller rettspraksis som skulle tilsi at bestemmelsen kun får anvendelse på deler av virksomheten. Uansett er det Lotteritilsynets oppfatning at markedsførerne i Lyconet-delen av Lyoness i realiteten er å anse som forbrukere da de handler produkt til eget forbruk.

Er Lyoness organisert som et pyramidelignende omsetningssystem?

Det følger av lotteriloven § 16 andre ledd at bestemmelsen omfatter «pyramidelignende omsetningssystem». Tilsvarende rammer EUs rammedirektiv 2005/29/EF Bilag 1 punkt 14 «pyramideordning».

Av forarbeidene til bestemmelsen, Ot.prp. nr. 97 (2004-2005), fremgår at et pyramidelignende omsetningssystem er **et system som er oppbygd i forskjellig nivåer**, hvor deltakerne kan oppnå økonomisk gevinst i kraft av produktsalg og verving av nye deltakere på et lavere nivå. Det er oppbyggingen i slike nivåer som er det sentrale strukturelle kjennetegnet. Når stadig nye deltakere verver nye deltakere på et lavere nivå, oppstår pyramidestrukturen. Pyramidestrukturen er felles for de ulovlige pyramidespillene og den lovlige MLM-virksomheten.

Etter Lotteritilsynets vurdering er Lyoness organisert i en pyramidestruktur med deltakere på flere nivåer. I vurderingen legges det vekt på at Lyoness i realiteten tilbyr deltakelse i en virksomhet som gir adgang til å verve nye deltakere, og at dette legger til rette for etablering av et omsetningssystem som har flere nivåer. Lotteritilsynet finner ikke grunnlag for å skille mellom Cashback World og Lyconet da disse inngår i samme virksomhet. Mottatte tall fra Lyoness viser også at alle representantene for Lyconet også er medlem i Cashback World.

Delkonklusjon: Lyoness er organisert som et pyramidelignende omsetningssystem.

Ytes det vederlag for å få deltakerstatus i Lyoness?

Det følger av lotteriloven § 16 andre ledd at bestemmelsen gjelder pyramidelignende omsetningssystem der det *«ytes vederlag for å få mulighet til å oppnå inntekter»*. Tilsvarende fremgår det av EUs rammedirektiv 2005/29/EF Bilag 1 punkt 14 at bestemmelsen rammer pyramideordninger der forbrukeren *«betaler et vederlag for mulighet til å oppnå kompensasjon»*

Lotteriloven og EU-direktivet stiller ikke krav om at vederlaget uttrykkelig skal være kategorisert som en deltakeravgift. Det stilles heller ikke krav om at deltakelse forutsetter betaling. Det er de reelle forholdene som er avgjørende. Dersom det faktisk blir betalt et vederlag regnes dette som deltakerbetaling selv om deltakerne ikke plikter å betale slikt vederlag. Det vil også bli å regne som deltakerbetaling dersom det innbetalte vederlag **ikke motsvarer verdien** av de varer, tjenester eller andre ytelser som den som betaler mottar eller forbruker fra systemet, jf. Plex Play-dommen og World Ventures-dommen.

I forarbeidene til lotteriloven § 16, Ot.prp. nr. 97 (2004-2005) er det lagt til grunn at vederlaget kan ha form av enhver type økonomisk verdi. Den mest åpenbare formen for et slikt vederlag er rene pengeinnskudd for å oppnå deltakerstatus. Innskuddet kan også ha form av kjøp av aksjer eller andeler i nettverksselskapene. Ofte må deltakerne kjøpe startpakker, brosjyrer, introduksjonsmateriale, opplæringskurs og lignende. Når vederlaget ikke motsvarer de reelle verdiene for slikt materiale, finner det sted et indirekte kjøp av deltakerstatus. Det er heller ikke uvanlig at deltakerne blir pålagt forskjellig faste avgifter eller å foreta faste regelmessige minstekjøp av produkter. Når produktene som omsettes i systemet er overpriset finner det sted et indirekte kjøp av deltakerstatus. Det er sagt i forarbeidene at kjernen og det springende punkt er om den nye distributøren direkte eller indirekte må betale en høyere pris enn den reelle verdien på de varer, tjenester eller andre ytelser han mottar i systemet.

Deltakerbetalingen kan ta mange former og de nevnte er ikke uttømmende. For å kunne vurdere om det er ytet et vederlag for selve retten til deltakelse, må det foretas en konkret helhetsvurdering hvor de reelle underliggende forhold legges til grunn. Den største utfordringen i denne sammenhengen blir vurderingen av om deltakeren har betalt en høyere pris enn den reelle verdien for de varer, tjenester eller andre ytelser han mottar i systemet.

Det er på det rene at deltakerne i Lyoness har foretatt innbetalinger til selskapet. Lyoness har lagt frem dokumentasjon som viser at de fleste deltakerne i omsetningssystemet Lyconet har kjøpt rabattkuponger og andeler i kundeskyer fra 400 kr og opp til flere hundre tusen kroner i 2016. Informasjonen fra Lyoness bekrefter således alle de tips Lotteritilsynet har mottatt om at slike innbetalinger faktisk skjer. Med bakgrunn i mottatte tips finner Lotteritilsynet også å kunne legge til grunn at enkelte deltakere har foretatt innbetalinger til Lyoness på inntil 2 000 000 kr for kjøp av rabattkuponger og andeler i kundeskyer. Deltakerne som foretar innbetalinger til Lyoness mottar ikke umiddelbart en direkte motytelse i form av et produkt til tilsvarende verdi. Ifølge Lyoness innebærer motytelsen kun en rett til å få tilbakebetalt det som er innbetalt dersom deltakeren selv og hans nettverk når et visst omsetningsvolum.

Når det gjelder rabattkupongene gir ikke disse en direkte rabatt slik navnet skulle tilsi. Rabattkupongene gir kun deltakerne et fremtidig krav mot Lyoness tilsvarende verdien på rabattkupongene som er kjøpt når deltakeren selv og hans nettverk oppnår et visst omsetningsvolum. Hver rabattkupong koster 400 kr og det er ingen begrensninger på hvor mange rabattkuponger deltakerne kan kjøpe. For å kunne få tilbakebetalt en rabattkupong på 400 kr må deltakeren selv eller deltakere i hans nettverk handle for 8 000 kr hos lojalitetsbedriftene. Det er ikke et krav for å være deltaker i Lyoness at en kjøper rabattkuponger, men dokumentasjon mottatt fra Lyoness viser at de fleste som deltar i Lyconet-delen av Lyoness kjøper slike rabattkuponger.

Kundeskyene som tilbys av Lyoness fungerer ifølge Lyoness på samme måte som en rabattkupong, med den forskjell at tilbakebetalingen beror på omsetningen til deltakere utenfor deltakerens nettverk. En andel i en kundesky koster 12 000 kr og det er ingen begrensninger på hvor mange andeler den enkelte deltaker kan kjøpe. Mottatte tall fra Lyoness viser at enkelte har kjøpt andeler i kundeskyer for flere hundre tusen kroner i 2016.

Lotteritilsynet har ikke mottatt dokumentasjon fra Lyoness som viser at norske deltakere i Lyoness har mottatt eller forbrukt varer, tjenester eller andre ytelser fra Lyoness som motsvarer verdien av det som blir innbetalt. Lyoness har lagt frem dokumentasjon som viser at norske deltakere i Lyoness i 2016 foretok innbetalinger på 206 519 415 kr til selskapet. For 2016 og frem til 1. desember 2017 har Lyoness lagt frem udokumenterte tall på at de til sammen har betalt ut kr 22 785 006 kr til deltakerne. Omregnet per år innebærer dette at deltakerne i Lyoness i 2016 fikk utbetalt omtrent 11 300 000 kr. Lotteritilsynet har bedt om men ikke mottatt dokumentasjon som bekrefter disse tallene. Det er således uklart om disse pengene faktisk er utbetalt. Videre er det uklart om det er kjøp av varer, tjenester eller andre ytelser hos lojalitetsbedriftene, eller andre deltakers kjøp av rabattkuponger, andeler i kundeskyer og gavekort hos Lyoness, som har generert disse utbetalingene til deltakerne. Lotteritilsynet finner derfor ikke å kunne legge særlig vekt på denne opplysningen i vurderingen. Uansett viser tallene at deltakerne i Lyoness i 2016 i svært liten grad har mottatt eller brukt varer, tjenester eller andre ytelser som motsvarer verdien av det som er innbetalt.

Lotteritilsynet ser at også det å ha en rettighet til å benytte en tjeneste kan ha en verdi, men i den nærmere vurderingen av den reelle verdien av virksomheten vil den faktiske bruken stå sentralt. Det er den faktiske bruken av rabattkupongene, kundeskyene og de andre produktene som Lyoness omsetter som er avgjørende i vurderingen av om innbetalingen er å anse som betaling for varer, tjenester eller andre ytelser eller som vederlag for å oppnå deltakerstatus. I denne sammenheng viser vi til formuleringen av vilkåret i lovteksten og EU-direktivet, uttalelser i forarbeidene, Plex-Play dommen og World Ventures-

dommen, hvor det fremgår at det er hva deltakerne faktisk mottar og benytter av motytelser i form av varer, tjenester eller andre ytelser som må være avgjørende ved vurderingen. Loven, EU-direktivet, rettspraksis og forarbeidene åpner ikke opp for at det i vurderingen kan legges vekt på at en virksomhet er under etablering. Deltakerne må kunne motta eller bruke de varer, tjenester eller andre ytelser de kjøper når de betaler, for at dette ikke skal regnes som en deltakeravgift. Lyoness ble uansett etablert i 2003 og har hatt virksomhet i Norge siden 2011, og kan etter Lotteritilsynets vurdering ikke lenger regnes for å være i en etableringsfase.

Deltakerne i Lyoness har ikke mottatt eller forbrukt varer, tjenester eller andre ytelser som tilsvarer verdien av det som er betalt. På dette grunnlag mener Lotteritilsynet at deltakernes innbetalinger til Lyoness i hovedsak er å anse som betaling for deltakerstatus i Lyoness.

Delkonklusjon: Det ytes vederlag for å få deltakerstatus i Lyoness.

Foreligger det mulighet til å oppnå inntekt ved at andre verves til Lyoness?

Det følger av lotteriloven § 16 at bestemmelsen gjelder pyramidelignende omsetningssystem der det ytes vederlag «for å få mulighet til å oppnå inntekter som særlig skyldes at andre verves til systemet.» Tilsvarende fremgår det av EUs rammedirektiv 2005/29/EF Bilag 1 punkt 14 at bestemmelsen rammer pyramideordninger der forbrukeren «betaler et vederlag for mulighet til å oppnå kompensasjon som primært stammer fra andre forbrukere som trer inn i systemet».

Kravet om at det må ytes vederlag for å få mulighet til å oppnå inntekter som særlig skyldes at andre verves til systemet er ytterligere presisert i forarbeidene til lotteriloven § 16, Ot.prp. nr. 97 (2004-2005). Her fremgår at et viktig kriterium for at virksomheten vil kunne skape pyramideeffekt, er at **vederlaget for deltakelse ytes i den hensikt og med den utsikt å oppnå økonomisk vinning i neste omgang.**

Pyramideeffekten oppstår når deltakerne betaler for deltakerstatus og deres økonomiske gevinst er avhengig av stadig vekst i antall nye deltakere. Dette er ikke spesielt for pyramideselskapene, men systemet lokker gjerne med store, urealistiske inntekter. Det er denne muligheten for store inntekter som er selve drivkraften for deltakerne og som deltakerne betaler for. Det som er spesielt for pyramideselskapene er at det ofte ligger innbakt i inntekten en premie for å verve nye deltakere, og at hele eller deler av utbetalingene fra systemet stammer fra de nye deltakernes deltakeravgifter. Det kan dreie seg om premie for verving av nye deltakere. Men systemet kan også legge opp til at man mottar inntekter fra andres verving.

Ifølge forarbeidene er det ikke avgjørende for om virksomheten er lovlig eller ikke at den enkelte rent faktisk lar seg motivere av utsikten til å tjene penger. Det avgjørende er om deltakerne stilles til utsikt **en teoretisk mulighet** for inntekt. Inntekt i denne sammenheng innebærer utbetaling fra systemet som kan inneholde enhver type fordel eller verdi i form av penger, varer, tjenester eller andre ytelser.

I Lyoness mottar selskapet og deltakerne utbetalinger basert på vervede deltakeres omsetning i nettverket. Omsetningen av reelle varer, tjenester eller andre ytelser hos lojalitetsbedriftene er i dag begrenset, og omsetningssystemet fungerer i realiteten slik at det i hovedsak er deltakernes innbetalinger til Lyoness som genererer inntekter til selskapet og deltakerne. Jo flere og større innbetalinger som foretas av deltakerne til Lyoness jo større inntekter gir dette til selskapet og den enkelte deltaker. Dette fremgår både

av opplysningene og dokumentasjonen som Lotteritilsynet har mottatt fra Lyoness i saken, og av mottatte tips. Virksomheten er også organisert slik at de som har flest deltakere under seg i systemet som foretar innbetalinger til Lyoness, har høyest inntekt.

Som lagt til grunn i vurderingen ovenfor anser Lotteritilsynet deltakernes innbetalinger til Lyoness i hovedsak å være betaling for deltakerstatus. Når omsetningssystemet i realiteten fungerer slik at det er nye deltakere og deres innbetalinger til Lyoness som generer inntekter til selskapet og deltakerne, foreligger det mulighet til å oppnå inntekt ved at andre verves til Lyoness.

Delkonklusjon: Det foreligger mulighet til å oppnå inntekt ved at andre verves til Lyoness.

Skyldes inntektene til Lyoness i særlig grad at andre verves til systemet, og ikke salg eller forbruk av varer, tjenester eller andre ytelser?

Det følger av lotteriloven § 16 andre ledd at bestemmelsen gjelder pyramidelignende omsetningssystemer der inntektene «*særlig skyldes at andre verves til systemet, og ikke salg eller forbruk av varer, tjenester eller andre ytelser.*» I EUs rammedirektiv 2005/29/EF Bilag 1 punkt 14 fremgår at forbudet vil ramme pyramidelignende omsetningssystem der inntektene «*primært stammer fra andre forbrukere som trer inn i systemet, snarere enn fra salg eller forbruk av produkter*»

EU-direktivet stiller som vilkår for forbud at inntekten primært har sin årsak i verving. I forarbeidene til lotteriloven § 16, Ot.prp. nr. 97 (2004-2005), er dette tolket som et krav om at **mer enn 50 % av virksomhetens inntekter kommer fra verving av nye deltakere.**

I pyramidelignende omsetningssystem vil deltakernes inntekter stamme både fra produktomsetning og verving av deltakere. Når inntekten som stilles i utsikt, først og fremst stammer fra verving av deltakere og deres deltakerbetalinger, vil størrelsen av den enkeltes inntekt avhenge av fortsatt vekst i antallet nye deltakere. Et slikt omsetningssystem er som oftest forutbestemt til å kollapse, med den virkning at høyt plasserte deltakere oppnår gevinst på bekostning av de som kommer inn senere, det vi har kalt pyramideeffekt. Slike omsetningssystem tjener ingen legitime formål og hensynet til forbrukerbeskyttelse tilsier at det bør gripes inn overfor slike arrangementer.

Lovens forbudsregel inneholder ikke et vilkår om at det skal godtgjøres at omsetningssystemet kommer til å stanse opp, og på hvilket tidspunkt. Hvor lang tid et slikt system vil kunne fungere avhenger av hvordan det er innrettet. Dersom en del av inntekten som dekker utbetalingen til deltakerne kommer fra omsetningen av varer, tjenester eller andre ytelser som har en reell verdi, kan omsetningssystemet fungere over lang tid. Det samme gjelder dersom utbetalingene til deltakerne er gjort betinget av at den enkelte deltaker faktisk klarer å generere inntekter ved å verve nye deltakere, jf. World Ventures-dommen.

For å kunne ta stilling til om minst 50 % av inntektene til Lyoness i Norge stammer fra verving av medlemmer og ikke salg eller forbruk av varer, tjenester eller andre ytelser må Lotteritilsynet foreta en konkret helhetsvurdering av pengestrømmen i virksomheten.

Etter lotteriloven § 16 er det ikke et krav at Lotteritilsynet i vurderingen foretar en nøyaktig beregning av pengestrømmen i virksomheten. Formålet med vurderingen er å skille hvor pengestrømmen skriver seg

fra og her om den særlig kommer fra verving av deltakere eller salg eller forbruk av varer, tjenester eller andre ytelser.

Lotteritilsynet har mottatt omsetningstall fra Lyoness sin virksomhet i Norge i 2016. På bakgrunn av disse legger vi til grunn at Lyoness sine totale inntekter fra virksomheten i Norge i 2016 var på omtrent **225 900 000 kr**. Omtrent **19 400 000 kr** av disse inntektene kom fra salg eller forbruk av varer, tjenester eller andre ytelser hos lojalitetsbedriftene. Resterende inntekter på omtrent **206 500 000 kr** kom fra deltakernes kjøp av rabattkuponger, andeler i kundeskyer, gavekort, markedsføringsmateriell og seminar fra Lyoness. Lotteritilsynet har ikke funnet det dokumentert at deltakerne som har foretatt disse innbetalingene til Lyoness har mottatt eller forbrukt varer, tjenester eller andre ytelser som motsvarer verdien av det innbetalte, og innbetalingene er etter Lotteritilsynets vurdering i hovedsak å anse som verveinntekter for Lyoness.

Basert på Lotteritilsynets vurdering av mottatte opplysninger fra Lyoness innebærer vår beregning at kun omtrent 9 % av inntektene til Lyoness i Norge i 2016 kom fra salg eller forbruk av varer, tjenester eller andre ytelser ($19\,400\,000 \cdot 100 / 225\,900\,000$). Omtrent 91 % ($206\,500\,000 \cdot 100 / 225\,900\,000$) av inntektene til Lyoness i Norge i 2016 kom fra verving av deltakere.

Beregningen viser at langt mindre enn 50 % av inntektene til Lyoness i Norge i 2016 kom fra salg eller forbruk av varer, tjenester eller andre ytelser. Beregningen viser at inntektene til Lyoness i hovedsak kommer fra verving av deltakere. Mindre endringer eller justeringer knyttet til det tallmateriale som Lotteritilsynet har lagt til grunn for beregningen vil ikke være av betydning for vurderingen. Lotteritilsynet har ikke informasjon om at virksomheten til Lyoness i Norge har endret seg vesentlig siden 2016, og opplysningene i saken tilsier at Lyoness sine inntekter i hovedsak kommer fra verving av deltakere til systemet, og ikke salg eller forbruk av varer, tjenester eller andre ytelser.

Delkonklusjon: Lyoness sine inntekter i Norge skyldes særlig verving av deltakere til systemet og ikke salg eller forbruk av varer, tjenester eller andre ytelser.

Lotteritilsynets hovedkonklusjon

Lotteritilsynet har vurdert Lyoness sin virksomhet i Norge opp mot pyramidebestemmelsen i lotteriloven § 16. Det følger av vår vurdering at Lyoness er et ulovlig pyramidelignende omsetningssystem der det ytes vederlag for å få mulighet til å oppnå inntekter som særlig skyldes at andre verves til systemet, og ikke salg eller forbruk av varer, tjenester eller andre ytelser jf. § 16 andre ledd.

Lotteritilsynet har i vurderingen lagt særlig vekt på at norske deltakere i Lyoness ikke mottar eller forbruker varer, tjenester eller andre ytelser fra omsetningssystemet som motsvarer verdien av det som blir betalt når de betaler for disse. Deltakernes innbetalinger til Lyoness er som følge av dette å anse som vederlag for å delta i et pyramidelignende omsetningssystem. Inntektene til selskapet og den enkelte deltaker kommer i hovedsak fra verving av nye deltakere og deres innbetalinger til Lyoness, og ikke salg eller forbruk av varer, tjenester eller andre ytelser.

Varsel om vedtak

Det er forbudt å opprette, drive, delta i eller utbre pyramidelignende omsetningssystem i Norge jf. lotteriloven § 16 andre ledd jf. første ledd. På bakgrunn av dette gis herved **varsel** om at Lotteritilsynet med hjemmel i lotteriloven § 14a vil fatte følgende vedtak:

Lyoness må stanse all sin virksomhet i Norge da den er i strid med lotteriloven § 16 andre ledd jf. første ledd. All verving av deltakere og lojalitetsbedrifter til CashBack World og Lyconet og all omsetning og bruk av fordelskort, rabattkuponger, andeler i kundeskyer, gavekort, markedsføringsmateriell, seminarer og andre produkt i virksomheten må opphøre.

Lotteritilsynets vurdering bygger i hovedsak på de opplysninger vi har mottatt fra Lyoness. Lotteritilsynet finner saken godt nok opplyst, men finner grunn til å bemerke at Lyoness ikke har lagt frem all dokumentasjon som Lotteritilsynet har krevd, og at det som følge av dette derfor hersker noe tvil med de tallene som ligger til grunn for vurderingen.

Lotteritilsynet har også vurdert om det skal fattes vedtak med pålegg om retting av deler av virksomheten til Lyoness men finner ikke dette hensiktsmessig. I denne sammenheng viser vi til at regelverket legger opp til en samlet vurdering av hele virksomheten. Videre tilsier hensynet til omgåelse at retting ikke er et egnet pålegg, overtredelsens alvor og omfang tatt i betraktning. I denne sammenheng viser vi til at Lotteritilsynet også vurderte virksomheten til Lyoness i 2014 og at selskapet ikke har innrettet sin virksomhet i Norge samsvar med regelverket etter at tilsynet ble avsluttet.

Dersom Lotteritilsynet får kjennskap til at det foregår verving av deltakere og lojalitetsbedrifter og omsetning og bruk av fordelskort, rabattkuponger, andeler i kundeskyer, gavekort, markedsføringsmateriell, seminarer og andre produkt i virksomheten at vedtak er fattet, vil vi vurdere å ilegge tvangsmulkt jf. lotteriloven § 14c.

Vi gjør også oppmerksom på at overtredelse av lotteriloven kan medføre politianmeldelse fra Lotteritilsynet og videre straff i form av bøter eller fengsel, jf. lotteriloven § 17.

Lotteritilsynet ber Lyoness informere alle norske deltakere og lojalitetsbedrifter om varselet om vedtak. Lotteritilsynet ber også om en bekreftelse på at slik informasjon er gitt.

Hvordan kan dere unngå at vi fatter vedtak?

Dersom dere kan bekrefte og dokumentere at Lyoness sin virksomhet i Norge er brakt til opphør innen fire uker fra dags dato, vil Lotteritilsynet ikke fatte vedtak med pålegg om stans.

Dersom dere har innvendinger mot vedtaket som er varslet, eller grunnlaget, de faktiske forhold og de tall som ligger til grunn for varselet, ber vi dere om å gi en skriftlig begrunnet tilbakemelding på dette innen fire uker.

Mer informasjon

Lotteritilsynet vil informere om saken på vår nettside lottstift.no. Deltakere i Lyoness som tar kontakt med Lotteritilsynet vedrørende saken vil bli henvist til selskapet når det gjelder spørsmål om hvordan de skal forholde seg til varselet om vedtak.

Med hilsen

Silje Sægrov Amble
seniorrådgiver

Monica Alisøy Kjelsnes
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og blir sendt uten signatur.